

УДК 658.336.1:656.612:004.413.4

JEL L9

DOI: 10.31375/2226-1915-2019-2-120-130

Н.В. Дубовик

к.е.н., доцент кафедри «Економіка і фінанси»

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0474-3157>

dnv.ms.8@gmail.com

Одеський національний морський університет, Україна

**ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ ВИМОГ
МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ISO 9001:2015
ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ДІЯЛЬНОСТІ
КОМПАНІЙ З ПІДБОРУ І ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОРЯКІВ**

***Анотація.** В ході дослідження розглянути основні моменти, які необхідно враховувати при застосуванні ризик-орієнтованого підходу в діяльності компаній з підбору і працевлаштуванню моряків відповідно до міжнародного стандарту ISO 9001:2015.*

Для того, щоб успішно управляти ризиками, у тому числі і в діяльності компаній з підбору і працевлаштуванню моряків, необхідно зробити наступні дії. По-перше, навчитися бачити і чітко і повністю визначити ризики, тобто враховувати всі параметри ризиків. По-друге, навчитися створювати профілі ризиків, тобто систематично визначати всі ризики, з якими менеджери, інвестори, працівники стикаються щодня, проводити їх ідентифікацію. По-третє, навчитися визначати, з якими ризиками потрібно працювати в першу чергу. Для цього всі отримані ризики потрібно оцінити, а потім розставити пріоритети. По-четверте, вміти вибирати і впроваджувати стратегії управління ризиками. По-п'яте, навчитися створювати оптимальну «подушку безпеки», тобто розробляти план дій на випадок, якщо той чи інший ризик реалізується.

Урахування вказаних концептуальних аспектів сучасного ризик-менеджменту діяльності суб'єктів господарської діяльності в цілому надасть можливість крїїнговим компаніям поліпшити діяльність, підвищити її результативність.

При використанні ризик-орієнтованого підходу важливо мати уявлення і уникати різних помилок ризик-менеджменту.

***Ключові слова:** ризик-орієнтований підхід, менеджмент якості, компанія з підбору і працевлаштуванню моряків.*

УДК 658.336.1:656.612:004.413.4

JEL L9

DOI: 10.31375/2226-1915-2019-2-120-130

Н.В. Дубовик

к.э.н., доцент кафедры «Экономика и финансы»

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0474-3157>

dnv.ms.8@gmail.com

Одесский национальный морской университет, Украина

**К ВОПРОСУ О ВЫПОЛНЕНИИ ТРЕБОВАНИЙ
МЕЖДУНАРОДНОГО СТАНДАРТА ISO 9001: 2015
ПО ПРИМЕНЕНИЮ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОГО ПОДХОДА
В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМПАНИЙ
ПО ПОДБОРУ И ТРУДОУСТРОЙСТВУ МОРЯКОВ**

Аннотация. В ходе исследования рассмотрены основные моменты, которые необходимо учитывать при применении риск-ориентированного подхода в деятельности компаний по подбору и трудоустройству моряков в соответствии с международным стандартом ISO 9001:2015.

Для того, чтобы успешно управлять рисками, в том числе и в деятельности компаний по подбору и трудоустройству моряков, необходимо осуществить следующие действия. Во-первых, научиться видеть и четко и полностью определить риски, то есть учесть все параметры рисков. Во-вторых, научиться создавать профили рисков, то есть систематически определять все риски, с которыми менеджеры, инвесторы, работники сталкиваются ежедневно, проводить их идентификацию. В-третьих, научиться определять, с какими рисками нужно работать в первую очередь. Для этого все полученные риски нужно оценить, а затем расставить приоритеты. В-четвертых, уметь выбирать и внедрять стратегии управления рисками. В-пятых, научиться создавать оптимальную «подушку безопасности», то есть разрабатывать план действий на случай, если тот или иной риск реализуется.

Учет указанных концептуальных аспектов современного риск-менеджмента в деятельности субъектов хозяйственной деятельности в целом даст возможность крьюнговым компаниям улучшить деятельность, повысить ее результативность.

При использовании риск-ориентированного подхода важно иметь представление и избегать различные ошибки риск-менеджмента.

Ключевые слова: риск-ориентированный подход, менеджмент качества, компания по подбору и трудоустройству моряков.

UDC 658.336.1:656.612:004.413.4

JEL L9

DOI: 10.31375/2226-1915-2019-2-120-130

Dubovyk N.V.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
of the Department «Economics and Finance»
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0474-3157>

dnv.ms.8@gmail.com

Odessa National maritime university

**TO THE QUESTION OF THE EXECUTION OF REQUIREMENTS
INTERNATIONAL STANDARD ISO 9001: 2015
APPLYING A RISK-BASED APPROACH IN THE ACTIVITY OF COMPANIES
OF RECRUITMENT AND EMPLOYMENT OF SEAFARERS**

Abstract. The majority of crewing companies in Ukraine that recruit and employ seafarers have a certificate of compliance with the international standard ISO 9001:2015 «Quality management systems. Requirements» (or the national standard DSTU ISO 9001:2015).

To implement risk management in the business practice of companies accumulated a serious theoretical and methodological base. However, despite the existence and further development of this database, many business entities face difficulties in introducing risk management technologies into their operations.

In the course of the study, it is planned to consider the main points that need to be taken into account when applying the risk-oriented approach to seafarers selection and placement companies in accordance with the international standard ISO 9001:2015.

In order to successfully manage the risks, including the activities of seafarers recruiting and recruiting companies, the following steps must be taken. First, learn to see and clearly identify risks, to fully identify risks, that is, to take into account all the parameters of risks. Second, learn how to create risk profiles, that is to systematically identify all the risks that managers, investors, employees encounter every day, identify them. Third, learn how to determine what risks need to work in the first place. To do this, all the risks should be evaluated, and then set priorities. Fourth, be able to choose and implement risk management strategies. Fifthly, learn how to create the optimal «airbag», that is to develop a plan of action in case if one or another risk is realized.

Some clauses of the international standard ISO 9001: 2015 are considered, which are directly related to the risk-oriented approach, with the provision of certain recommendations.

By following the requirement of p. 7.5 of the documented information standard, it may be recommended to develop and implement a procedure for crewing companies that establishes common principles, criteria and procedures for conducting analysis and risk management.

The experience of different organizations shows that such a procedure is intended to meet the requirements of ISO 9001:2015, p. 8.2.3, and to establish a general procedure for conducting a risk analysis related to the ability of an enterprise to produce products (to render services) in accordance with the requirements of consumers.

Here are some of the key points that need to be addressed when developing this procedure.

The requirements of this procedure apply to the activities of the top management of company development planning, as well as the activities of the divisions and specialists of the company for the preparation and analysis of data necessary for planning.

This procedure is mandatory for all divisions of the company covered by the QMS.

The risk analysis session is conducted with the aim of analyzing and developing measures to prevent the emergence and (or) attenuation of the possible consequences of occurrence of risk events and to achieve the requirements for the safety and reliability of the provision of services. Session of risk analysis is carried out once a year or more often as necessary by the forces of a specially organized group of specialists of the company.

The relevant reporting documents should record the results of the analysis and decide on the necessary changes and actions. Risk mitigation actions should also be reflected in relevant documents, certificates.

Keywords: *risk-based approach, quality management system, seafarers recruitment company.*

Постановка проблеми. Автором [7] було відзначено, що в даний час більшість круїнгових компаній України, які здійснюють підбір і пра-

цевлаштування моряків, мають сертифікат відповідності міжнародному стандарту MS ISO 9001:2015 «Системи менеджмента качества. Требо-

ванія» [13, 16] (либо національному стандарту ДСТУ ISO 9001:2015) [18]. Для впровадження ризик-менеджменту в бізнес практику компаній накопичена серйозна теоретико-методологічна база. Однак незважаючи на наявність і подальший розвиток цієї бази багато суб'єкти господарювання стикаються з труднощами при впровадженні технологій ризик-менеджменту в свою діяльність.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Дослідження зазначеного питання будувалося на вивченні праць [1-5; 7; 10; 19-20], присвячених теоретичним і практичним аспектам управління ризиками. Зазначені автори в своїх працях, розглядаючи різні аспекти підприємницької, досвід зарубіжних компаній, по суті роблять висновки про те, що нормальний розвиток будь-якого підприємства, компанії та ефективність їх управління передбачає використання в їх діяльності основ ризик-менеджменту; і це не залежить від сфери їх діяльності, масштабів і специфіки галузі, в якій вони функціонують. Вказані та багато інших авторів широко висвітлюють практику і підходи до реалізації заходів щодо зниження ризиків і підвищення безпеки різних об'єктів.

Завдання дослідження. В ході дослідження передбачається розглянути основні моменти, які необхідно враховувати при застосуванні ризик-орієнтованого підходу в діяльності компаній з підбору і працевлаштування моряків відповідно до міжнародного стандарту ISO 9001:2015 [13; 16].

Основний матеріал дослідження. Концептуальні аспекти сучасного ризик-менеджменту діяльності суб'єктів господарської діяльності

(СГД) в цілому враховують:

– взаємозв'язок прибутковості бізнесу і його безпеки. СГД дуже хвилюють питання безпеки їх бізнесу, захисту бізнесу, а головне, розуміння того, від чого бізнес захищати. Безпека полягає в розробці ефективних дій і процесів, покликаних цю безпеку забезпечити. Під безпекою автор [12] розуміє загальну захищеність бізнесу, що забезпечує його стійкість і стабільний розвиток;

– невизначеність, що лежить в основі бізнесу. Велика частина ризиків реалізується через те, що інвестори або не планують свої дії, або планують, що не прораховуючи варіанти розвитку події, або планують, але потім планом не керуються, а якщо і керуються, то не коригують його відповідно до непередбаченими обставинами, які мають місце в будь-якій сфері;

– проблеми прийняття рішень. Автори [11, 12] роблять акцент на два протилежні підходи до прийняття рішень «авантюризм» та «занудство», що викликають власне певні проблеми. У бізнесі зв'язка «авантюрист-зануда» часто виявляється дуже ефективною. Один думає тільки про прибуток і закриває очі на небезпеку. Інший думає тільки про небезпеку, що заважає йому побачити прибуток. Але оскільки вони обидва працюють в одній команді, в результаті виходить, що їх протилежні прагнення компенсують один одного;

– стратегії управління ризиками. Використовують різні методи, у тому числі страхування, диверсифікація, хеджування та інші для вироблення ефективних стратегій управління ризиками.

Основну ідею управління ризиками можна представити у вигляді комплексу таких завдань:

– визначити цілі (починаючи новий проект, керуючи бізнесом тощо);

– зрозуміти, що може перешкодити досягненню цілей (тобто які ризики можуть вплинути на проект або бізнес);

– розробити план дій по максимальному зменшенню впливу певних раніше (небажаних) подій (ризиків);

– здійснити відповідні дії для мінімізації впливу ризиків у разі їх реалізації.

Для того, щоб успішно управляти ризиками, у тому числі і в діяльності компаній з підбору і працевлаштування моряків, необхідно зробити наступні дії. По-перше, навчитися бачити і чітко визначати ризики, повністю визначити ризики, тобто врахувати всі параметри ризиків. По-друге, навчитися створювати профілі ризиків, тобто систематично визначати всі ризики, з якими менеджери, інвестори, працівники стикаються щодня, проводити їх ідентифікацію. По-третє, навчитися визначати, з якими ризиками потрібно працювати в першу чергу. Для цього всі отримані ризики потрібно оцінити, а потім розставити пріоритети. По-четверте, вміти вибирати і впроваджувати стратегії управління ризиками. По-п'яте, навчитися створювати оптимальну «подушку безпеки», тобто розробляти план дій на випадок, якщо той чи інший ризик реалізується [12].

При використанні ризик-орієнтованого підходу важливо мати уявлення і уникати можливих основних помилок ризик-менеджменту, а

саме:

– думати, що системний ризик-менеджмент – це рішення тільки для крупного бізнесу;

– виключати інтуїцію, несистемне управління ризиками;

– не допускати неповне визначення ризиків;

– керувати вибірково ризиками;

– концентруватися на незначних ризиках (помилки в розстановці пріоритетів);

– використовувати неефективні стратегії управління ризиками, в тому числі розрізнені і які не взаємодіють між собою дії щодо їх управління (різна підпорядкованість систем менеджменту за різними стандартами).

Автор [12] вказує перелік стандартів, що враховують менеджмент ризики:

– ISO 9001 (менеджмент якості);

– ISO 50001 (менеджмент енергоефективності);

– ISO 14001 (екологічний менеджмент);

– ISO 18001 (менеджмент охорони праці);

– ISO 27001 (інформаційна безпека);

– ISO 22301 (безперервність бізнесу);

– ISO 28000 (ризики в області логістики і ланцюги поставок);

– IRIS (менеджмент якості для постачальників залізничної дороги);

– ISO / TS 16949 (менеджмент якості для постачальників автоіндустрії);

– ISO 31000 (ризик-менедж-

мент);

- RBI (інспекція, заснована на оцінці ризиків);
- HAZOP (методика роботи з ризиками);
- TDD (оцінка фактичного стану обладнання).

Розглянемо деякі пункти міжнародного стандарту MS ISO 9001: 2015 [13; 16], які безпосередньо мають відношення до ризик-орієнтованого підходу, з наданням певних рекомендацій.

П. 4.4.1 стандарту присвячений процесному підходу. Згідно з ним організації, в тому числі круїнгові компанії, повинні розробити, впровадити, підтримувати і постійно поліпшувати систему управління якістю (СУЯ), включаючи необхідні процеси та їх взаємодії, відповідно до вимог цього міжнародного стандарту.

Організація повинна визначити процеси в рамках процесного підходу [8], необхідні для СМК, і їх застосування на всіх рівнях організації, а також:

- визначати необхідні входи і передбачувані виходи цих процесів;
- визначити послідовність і взаємодію цих процесів;
- визначити і застосовувати критерії та методи (включаючи моніторинг, вимірювання та відповідні показники результатів діяльності), необхідні для забезпечення результативного функціонування цих процесів та управління ними;
- визначити ресурси, необхідні для цих процесів, і забезпечити їх доступність;
- визначити відповідальність і повноваження щодо цих процесів;
- звертатися з ризиками і мож-

ливостями відповідно до вимог п. 6.1 [13; 16];

- оцінювати ці процеси і вносити будь-які зміни, необхідні для забезпечення того, що процеси досягають намічених результатів;
- покращувати процеси і СМК.

В п. 5.1 «Лідерство і прихильність» зафіксовані зобов'язання вищого керівництва щодо СМК і споживачів. По відношенню до потреб і очікувань споживачів вище керівництво круїнгових компаній повинне демонструвати лідерство і зобов'язання шляхом забезпечення визначення і розгляду ризиків, які можуть впливати на відповідність товарів і послуг, і на задоволеність споживача,

У п. 6.1 розглядається діяльність щодо ризиків і можливостей. Плануючи СМК, компанії повинні визначати ризики та можливості, щоб:

- забезпечити здатність СМК досягати запланованих результатів;
- забезпечити здатність організації підтримувати постійну відповідність круїнгових послуг і задоволеність споживачів;
- запобігти або зменшити небажані наслідки.

Компанії повинні досягати поліпшення за допомогою планування дій щодо ризиків і можливостей і оцінювати результативність цих дій. Будь-яка діяльність, яка розпочата по відношенню до ризиків і можливостей, повинна бути співмірна з їх можливими наслідками для відповідності послуг і задоволеності споживача. Дії, які спрямовані на ризики, можуть включати, наприклад, уникнути, зниження або прийняття ризиків.

В цілому стандарт націлює і

вимагає відповідності його вимогам операційної діяльності компаній в частині планування, при підготовці до реалізації послуг, щоб визначити заходи по виявленню та зниженню ризиків, пов'язаних з досягненням відповідності вимогам.

Велика увага в стандарті приділяється постачальникам послуг. Для крьюінгових компаній в якості останніх виступають медичні центри, які проводять медичний огляд моряків, навчальні організації (наприклад, навчання англійській мові), транспортні компанії тощо. П. 8.4.2 визначає тип і ступінь контролю зовнішнього забезпечення. Тип і ступінь контролю, що застосовуються до зовнішніх постачальників процесів, товарів і послуг повинні залежати від виявлених ризиків і потенційних їх впливів.

При визначенні етапів і елементів процесу розробки і надання крьюінгових послуг компанії повинні враховувати виявлені ризики та можливості.

Для крьюінгових компаній повинна бути дуже актуальною діяльність після надання послуг, тобто після відправки моряків в рейс. Вона в значній мірі впливає на повторні відправки і відповідно результати роботи компанії. Масштаби цієї діяльності також залежать від того, як компанія враховує ризики.

Враховати можливі ризики і запобігти їх виникненню дозволяє проведення внутрішнього аудиту (п. 9.2) і аналіз з боку керівництва (п. 9.3).

Стандарт націлює на постійне поліпшення. Компанії повинні покращувати СМК, процеси, послуги шляхом обліку виявлених ризиків.

Виконуючи вимогу п. 7.5

стандарту щодо документованої інформації, може бути рекомендована розробка і впровадження в діяльність крьюінгових компаній процедура, що встановлює єдині принципи, критерії та порядок проведення аналізу та управління ризиків.

Досвід різних організацій свідчить про те, що подібна процедура призначена для виконання вимог пункту 8.2.3 ISO 9001:2015 і встановлення загального порядку проведення аналізу ризиків, що відносяться до здатності підприємства виробляти продукцію (надавати послуги) відповідно до вимог споживачів.

Далі наведемо основні моменти, на які необхідно звертати увагу при розробці зазначеної процедури.

Вимоги цієї процедури поширюються на діяльність вищого керівництва з планування розвитку компанії, а також діяльність підрозділів і фахівців компанії з підготовки та аналізу даних, необхідних для здійснення планування.

Дана Процедура обов'язкова для всіх підрозділів компанії, які охоплені СМК.

Сесію аналізу ризиків проводять з метою аналізу і розробки заходів для попередження виникнення і (або) ослаблення тяжкості можливих наслідків виникнення ризикових подій і для досягнення вимог з безпеки і надійності надання послуг. Сесія аналізу ризиків здійснюється раз на рік або частіше в міру необхідності силами спеціально організованої групи фахівців компанії.

У відповідних звітних документах повинні бути зафіксовані результати проведеного аналізу та рішення про необхідні зміни та дії. Дії, проведені по зменшенню ризиків, та-

кож повинні бути відображені у відповідних документах, довідках.

Проведення аналізу ризиків виконується в наступному порядку:

– складання переліку можливих ризиків, що впливають на здатність компанії надавати її споживачам відповідно до договорів, при цьому повинна враховуватися інформація про ризикові події, що трапилися в минулому;

– визначення можливих несприятливих наслідків від кожної ризикової події, проведення якісного аналізу тяжкості наслідків і оцінки їх значимості;

– визначення причин кожної ризикової події і оцінка можливості виникнення кожної причини;

– кількісна оцінка критичності кожного ризику;

– розробка заходів, спрямованих на попередження ризикових подій з метою зниження критичності ризиків.

Висновки. У роботі розглядаються основні аспекти застосування ризик-орієнтованого підходу в діяльності компаній з підбору і працевлаштування моряків.

Урахування вказаних концептуальних аспектів сучасного ризик-менеджменту діяльності суб'єктів господарської діяльності в цілому надасть можливість крїїнговим компаніям поліпшити діяльність, підвищити її результативність.

При використанні ризик-орієнтованого підходу важливо мати уявлення і уникати можливих основних помилок ризик-менеджменту, приблизний перелік яких є в даній роботі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аакер Д. *Бизнес-стратегия. От изучения рыночной среды до выработки беспроигрышных решений*. М.: Эксмо, 2007. 464 с.
2. Балабанов И.Т. *Риск-менеджмент*. М.: Финансы и статистика, 1996. 192 с.
3. Баранцева С. М. *Ризикологія [Текст]: навч. посіб. для студ. ОКР «Бакалавр» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» ден. та заоч. форми навчання / С. М. Баранцева, Т. Б. Хлевицька. - М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. приклад. економіки. Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. 224 с.*
4. Вишняков Я.Д., Радаев Н.Н. *Общая теория рисков: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений*. М.: Издательский центр «Академия», 2007. 368 с.
5. Вяткин В. Н., Гамза В.А., Маевский Ф.В. *Риск-менеджмент: учебник / В.Н. Вяткин, М.: Издательство Юрайт, 2015. 353 с. Серия: Авторский учебник.*
6. Дзедик В.А., Израхович А.Я. *Создание и аудит систем менеджмента качества в соответствии с международным стандартом ISO 9001:2015 [Текст]*. Волгоград: ПринТерра-Дизайн, 2015. 300 с.

7. Дубовик Н.В. Методичні основи застосування ризик-орієнтованого підходу в діяльності компаній з підбору і працевлаштування моряків // *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць. Вип. № 2 (63). Одеса: ОНМУ, 2018. С. 111 – 122.*
8. Дубовик Н.В. Реалізація процесного підходу в діяльності компаній з підбору і працевлаштування моряків // *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць. Одеса: ОНМУ, 2011. № 35. С. 37 - 53.*
9. Иванов А.А., Олейников С.Я., Бочаров С.А. *Риск-менеджмент. Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 193 с. URL: http://elibrary.bsu.az/books_200/N_149.pdf*
10. Касьяненко Т.Г., Маховикова Г.А. *Анализ и оценка рисков в бизнесе: Учебник и практикум для СПО. 2-е изд., пер. и доп. М.: Издательство Юрайт, 2018. 381 с.*
11. Кишкель Е.Н.: *Управленческая психология. Учеб. для сред. спец. учеб. заведений. М.: Высшая школа, 2002. 270 с.*
12. Левицкий М. *Основные принципы, инструменты и методы риск-менеджмента и их отражение в стандартах ИСО и других технических документах. URL: <http://ohoronapraci.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/06/Levitskiy.pdf>*
13. *Международный стандарт ISO 9001:2015. Системы менеджмента качества – Требования. 5-е изд. / Перевод А. Горбунова, 2015. URL: [http://pqm-online.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-9001-2015-\(rus\).pdf](http://pqm-online.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-9001-2015-(rus).pdf)*
14. *Методы управления рисками. URL: <http://www.risk24.ru/metodi.htm>*
15. Никонов В. *Управление рисками: как больше зарабатывать и меньше терять. М.: Альпина-Паблицерз, 2009. 285 с.*
16. *Новая редакция стандарта ISO 9001:2015. URL: <http://www.klubok.net/article2692.html>*
17. Проскура В. Ф., Білак Р. Г. *Методологічні підходи до управління ризиками // Економіка і суспільство. МДУ, 2017. Випуск № 9. С. 599-607*
18. *Системы управления качеством за ISO 9001. URL: <http://www.certsystems.kiev.ua/uk/iso-9001/sistemi-upravlinnya-yakistyu-za-iso-9001.html>*
19. Тэпман Л.Н. *Риски в экономике / Под ред. проф. В.А. Швандара. М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2002. 380 с.*
20. Черненко А.В. *Применение риск-ориентированного подхода при построении системы менеджмента качества // Международный научно-исследовательский журнал, 2016 URL: <https://research-journal.org/economical/primenenie-risk-orientirovannogo-podxoda-pri-postroenii-sistemy-menedzhmenta-kachestva/>*

REFERENCES

1. Aaker, D. (2007). *Biznes-strategiya. Ot izucheniya rinochnoi sredi do*

- virabotki besproigrishnih reshenii [Business strategy. From studying the market environment to making win-win solutions]. M.: Eksmo, 464 [in Russian].*
2. Balabanov, I.T. (1996) *Risk-menedgment [Risk Management]. M.: Finansi i statistika, 192 [in Russian].*
 3. Barantseva, S.M. (2011). *Rizikologiya [Rizicology]. Doneck: [DonNUET], 224 [in Russian].*
 4. Vishnyakov, Ya.D. (2007). *Obshaya teoriya riskov [General theory of risks] – Izdatelskiy centr “Akademiya”, 368 [in Russian].*
 5. Vyatkin, V.N. (2015) *Risk-menedgment [Risk Management]. M.: Izdatelstvo Uyrayt, 353 [in Russian].*
 6. Dzedik, V.A. & Izrakhovich, A.Ya. (2015). *Sozdanie i audit sistem menedgmenta kachestva v sootvetstvi s megdunarodnim standartom ISO 9001:2015 [Creation and audit of quality management systems in accordance with the international standard ISO 9001: 2015]. Volgograd: PrinTerra-Dizain, 300 [in Russian].*
 7. Dubovyk N.B. *Metodichni osnovi zastosovannya rizik-orientovannogo pidhodu v diyalnosti kompanii z pidboru i pracevlashtuvannya moryakiv [Methodical bases of application of the risk-oriented approach in the activity of companies of recruitment and employment of seafarers]. Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti – Development of administration and economic management methods on transport, 63, 111-122 [in Ukraine].*
 8. Dubovyk N.B. *Realizaciya processnogo pidhodu v diyalnosti kompaniy z pidboru i pracevlashtuvannya moraykiv [Realization of a process approach in the activities of companies of companies of recruitment and employment of seafarers]. Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti – Development of administration and economic management methods on transport, 35, 37-53 [in Ukraine].*
 9. Ivanov A.A., Oleinikov C.Ya., Bocharov S.A. *Risk-menedgment [Risk Management] Retrieved from http://elibrary.bsu.az/books_200/N_149.pdf [in Russian].*
 10. Kasyanenko T.G., Mahovikova G.A. *Analiz i ochenka riskov v biznese: Uchebnik i praktikum dlya SPO [Business risk analysis and assessment: Tutorial and workshop for SPO]. M.: Izdatelstvo Yurait, 381 [in Russian].*
 11. Kishkel E.N. *Upravlencheskaya psihologiya. Ucheb. dlya sred. spec. ucheb. zaved. [Management psychology. Training for nouns specialist studies establishments]. – M.: Visshaya shkola, 270 [in Russian].*
 12. Levickii M. *Osnovnie principy, instrumenty I metody risk-menedgmenta I ih otrazhenie v standartah ISO I drugih tehnichestkih dokumentah [Basic principles, tools and methods of risk management and their reflection in ISO standards and other technical documents] Retrieved from <http://ohoronapraci.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/06/Levitskiy.pdf> [in Russian].*

13. *Megdunarodnii standart ISO 9001:2015. Sictemi menedgmenta kachestva. – Trebovaniya. 5-e izd. [The international standard ISO 9001: 2015. Quality management systems. - Requirements. 5 th ed.] Retrieved from [http://pqm-online.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-9001-2015-\(rus\).pdf](http://pqm-online.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-9001-2015-(rus).pdf) [in Russian].*
14. *Metodi upravleniya riskami [Risk management methods] Retrieved from <http://www.risk24.ru/metodi.htm> [in Russian].*
15. *Nikonov V. Upravlenie rizikami: kak bolshe zarabativati menshe teryat [Risk management: how to earn more and lose less]. – M.: Alpina, 285 [in Russian].*
16. *Novaya redakciya standarta ISO 9001:2015 [New edition of the ISO 9001: 2015 standard] Retrieved from <http://www.klubok.net/article2692.html> [in Russian].*
17. *Proskura V.F. Metodologichni pidhodi do upravlinnya rizikami [Methodological approaches to risk management]. – Ekonomika i suspilstvo – MDU, 9, 599-607 [in Ukraine].*
18. *Sistemi upravlinnya yakistuy za ISO 9001 [Quality management systems for ISO 9001] Retrieved from <http://www.certsystems.kiev.ua/uk/iso-9001/sistemi-upravlinnya-yakistyu-za-iso-9001.html> [in Ukraine].*
19. *Tepman L.N. (2002) Riski v ekonomike [Risks in the economy]. - M.: UYNITI – DANA, 380 [in Russian].*
20. *Chernenkii A.V. Primenenie risk-orientirovannogo podkhoda pri postroenii sistemi menedgmenta kachestva [Application of the risk-oriented approach in the construction of a quality management system] Retrieved from <https://research-journal.org/economical/primenenie-risk-orientirovannogo-podkhoda-pri-postroenii-sistemy-menedzhmenta-kachestva/> [in Russian].*

Стаття надійшла до редакції 15.06.2019

Посилання на статтю: Дубовик Н.В. До питання про виконання вимог міжнародному стандарту ISO 9001:2015 щодо застосування ризик-орієнтованого підходу в діяльності компаній з підбору і працевлаштування моряків // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць, 2019. № 2 (67). С. 120-130. DOI: 10.31375/2226-1915-2019-2-120-130.

Reference a JournalArtic: Dubovyk N.V. (2019). To the question of the execution of requirements International standard ISO 9001: 2015 applying a risk-based approach in the activity of companies of recruitment and employment of seafarers. Development of management and entrepreneurship methods on transport, 120-130. DOI: 10.31375/2226-1915-2019-2-120-130.